

Posudek oponenta na rigorózní práci

Modifikace společného jmění a ochrana práv třetích osob

Autor: Mgr. Jiroutová Gabriela

1. Autorka zvolila téma praktické, frekventované a vysoce aktuální. Společné jmění manželů je v obecné rovině jednou z možností uspořádání majetkových poměrů mezi manželi. Příkladem je tuzemský historický vývoj, ale též mnohé soudobé zahraniční právní úpravy. Společenství manželů, resp. společenství obecně bude s vysokou pravděpodobností po dobu svého trvání přinášet vzniku závazků s třetími osobami.

Na jedné straně stojí společné jmění manželů a dvě masy výlučného jmění každého z manželů a na druhé straně vystupuje třetí osoba tj. věřitel jednoho, anebo obou manželů. Tato koncepce s sebou přináší zásadní otázky. Především se jedná o otázku hranice výlučného jmění každého z manželů a společného jmění. Tato hranice je jedním předmětem zkoumání této práce. Druhou, ještě komplikovanější otázkou je ochrana třetích osob vůči zachování aktiv společného jmění manželů.

Hmotné a zejména procesní právo stanoví různě zdařilá pravidla pro to, aby dluh manžela, který není dluhem společným, co nejméně mohl postihnout majetkovou masu druhého manžela – nedlužníka.

Předložená práce nabízí komplexní hmotněprávní i procesní zpracování s přínosným komparativním závěrem s právní úpravou Francie a Německa, kdy obě úpravy jsou jakýmsi protichůdným vrcholem amplitudy příklonu k společnému či naopak oddělenému jmění manželů.

2. Zvolené téma je vzhledem k mnohým dodnes uspokojivě nevyřešeným souvislostem a rozporným výkladům v odborné literatuře zejména v oblasti nuceného výkonu plnění pohledávky třetí osobou a ochrany nedlužícího manžela náročné a to jak po stránce vstupních informací, tak po stránce teoretické. Autorka se musela vypořádat s historií právní úpravy na území Rakouska – Uherska a následně České republiky a dále úpravy Německa a Francie.

Po stránce teoretické bylo využito standardních metod tj. deskripce, analýzy a následné syntézy. Tak autorka dospívá k vlastním odůvodněným závěrům. Práce staví na dostatečné zdrojové základně tvořené tuzemskou i zahraniční literaturou, zdařilá je práce s vybranou judikaturou. Zdroje použité v práci jsou řádně citovány. Poznámkový aparát čítá 215 poznámek pod čarou a průběžně doprovází

122 stran vlastního textu práce (dle čestného prohlášení autorky činí rozsah práce 274 103 znaků tj. 152, 279 normostran).

3. Zdařilé formální členění práce odpovídá dobře zvládnuté systematicce. Názvy jednotlivých kapitol a podkapitol odpovídají tomu, čím se autorka konkrétně zabývá.

Uspořádání textu směřuje k naplnění cílů vymezených v úvodu práce. Text práce je rozčleněn na jedenáct kapitol. Nejprve je vymezen pojem a historie jmění manželů až po současnou právní úpravu. Následuje samotné těžiště práce věnované modifikaci společného jmění způsobu uvedenými v OZ, včetně rozhodnutí soudu a případného obnovení rozhodnutím soudu. Těžiště práce jsou kapitoly věnované průniku s procením právem. Autorka detailně rozebírá modifikaci společného jmění (ve vztahu k třetím osobám, věřitelů, modifikace a exekuce, modifikace a insolvenční řízení (kapitoly 8. a 9.).

Naopak jistý nadhled o jiných možnostech legislativního řešení společenství jmění manželů v současnosti nabízí kapitola 10. a 11. (komparace s právní úpravou Francie a Německa).

4. Předloženou práci lze považovat za kvalitní dílo, které reflektuje aktuální stav poznání a kriticky jej shrnuje, postihuje nedostatky zákonných úprav a vyslovuje možná řešení. Práce je psaná s patřičným nadhledem a znalostí problematiky. Zajímavá je polemika o existenci prázdného SJM, významu § 719 a další. V době, kdy se každé druhé manželství rozvádí, velká část lidí podniká, jsou stíženi exekucí či některou z forem insolvence, se ze zdánlivě přirozené problematiky stala komplikovaná oblast práva, kde předpisy procesního práva a zejména práva insolvenčního stanoví neplatnost právního jednání manželů, které by mohlo zkrátit věřitele. Institut společného jmění je sice právem aprobovaný a možná i protěžovaný, ale insolvenční zákon dokonce odsune i jeho vznik v dalším manželství, pokud neskončilo insolvenční řízení.

Z hlediska teorie množin se lze přiklánět k názoru, že i prázdné společné jmění je prázdná množina, nikoli však množina neexistující.

Přínosná je kritika komentářové literatury k zejména ohledně prodeje věci náležející v rámci SJM i druhému, nedlužícímu manželovi. Autorce po právu připadají striktní názory o tom, že se na manžela při rozvrhu výtěžku myslet nemá (str. 99 § 304b).

5. Předložená rigorózní práce prokazuje, že autorka je schopna pracovat samostatným a tvůrčím způsobem a má hluboké znalosti zvolené problematiky. Generátor shod vykázal shodu nižší než pět procent v počtu 696 dokumentů. Systém povšechné podobnosti Turnitin zachytil všeobecnou shodu 21 procent

v počtu 72 fragmentů. První segment 12 procent, druhý segment 2 procenta. Cíl vymezený v samotném úvodu práce na str. 8 byl naplněn.

6. K předložené práci lze mít některé připomínky. Prázdna množina, Str. 6 dole Formulace soudu, str. 10/11 ABGB, Str. 17 starý OZ, str. 18, Str. 36 snoubenci pod, str. 38 vzít si dluh, str. 38, kapitola 4. 3. jsou to typy smluv,.

7. Předložená práce vyhovuje formálním i obsahovým požadavkům kladeným na tento druh prací tj. práci rigorózní a proto ji doporučuji k ústní obhajobě. Mgr. Gabriela Jiroutová vhodně postihuje společenství jmění manželů jako společnost. Jak se autorka staví k teoretickému konceptu, kdy společnost ve smyslu právnické osoby (nikoli) society má svůj majetek a pak podle typologie společníci ručí omezeně, či neomezeně za dluhy společnosti (ne společníka). Změnilo by se něco na dluzích společnosti? Jak je tomu při důsledné aplikaci societatis. Soudí autorka, že je lepší existence společného jmění, s tím, že je aktuálně pětiprocentní zájem o modifikaci, kdy navíc nemodifikované režimy zvláště v poslední době přinášejí složité a těžko řešitelné situace, anebo by stála za úvahu jistá inspirace v BGB.

V Praze dne 19. 5. 2021

JUDr. et MUDr. Alexandr Thöndel, Ph. D.

Oponent rigorózní práce